

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Förbättrade förutsättningar för IVO – förslag för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården (Ds 2025:17)

S2025/01157

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden. Yttrandet följer den struktur och de rubriker som används i promemorian.

Konkurrensverket noterar att många processer pågår med syftet att oseriösa eller kriminella aktörer inte ska få ta del av allmänna medel eller ansvara för offentliga åtaganden. Konkurrensverket har tre pågående regeringsuppdrag som berör samma syften, där verket kommer presentera slutrapporter under hösten 2025:

- Ett uppdrag att lämna förslag som gör det lättare för upphandlande myndigheter och enheter att förkasta onormalt låga anbud som inte är seriöst menade, vilket ska rapporteras senast den 30 september 2025.
- Ett uppdrag att lämna förslag till en effektiv, proportionerlig och tillförlitlig metod för att bedöma i vilken utsträckning leverantörer fullgör kvalitetskraven i offentliga kontrakt, som ska redovisas senast den 30 november 2025.
- Samt ett uppdrag att lämna förslag som bidrar till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem, vilket ska rapporteras senast den 22 december 2025.

I den mån förslagen i dessa kommande slutrapporter är relevanta för andra pågående processer bör dessa beaktas i den fortsatta beredningen av sådana ärenden.

5 Förbättrade förutsättningar för IVO: Överväganden och förslag

Utredningen föreslår att det ska införas en möjlighet för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att ta ut sanktionsavgift eller förbjuda en verksamhet för vilken anmälningsskyldigheten inte har fullgjorts. Utredningen föreslår även att anmälningsskyldigheten till IVO ska utökas med verksamhetschefens person- eller samordningsnummer och att vårdgivarregistret ska få innehålla den uppgiften. Det föreslås slutligen en underrättelseskyldighet för regioner och kommuner för att möjliggöra för IVO att på ett mer effektivt sätt identifiera och agera mot de aktörer som inte har förmåga eller intention att bedriva en god och säker vård.

Konkurrensverket tillstyrker förslagen i promemorian. Förslagen bör ge IVO större möjligheter att ingripa mot oseriösa aktörer och öka regelefterlevnaden bland vårdgivarna, vilket sammantaget bidrar till konkurrens på lika villkor till nytta för det allmänna. Det är viktigt att möjliggöra för tillsynsmyndigheten att på ett effektivt sätt bidra till goda förutsättningar för företag att verka på en marknad, där de i dag riskerar att möta konkurrens från oseriösa aktörer när de konkurrerar om offentliga kontrakt, vilket har konstaterats vara ett växande problem.

5.2.2 Vissa identifierade större frågor som inte omfattas av utredningsuppdraget

I avsnittet *En återrapporteringsskyldighet för IVO* hänvisar utredningen till att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vårdföretagarna, regioner och kommuner ställt sig positiva till förslaget om underrättelseskyldighet för regioner och kommuner som utredningen lägger fram. Dessa aktörer har enligt utredningen även betonat vikten av att IVO, som nationell aktör och tillsynsmyndighet, i så fall bör ha en återrapporteringsskyldighet till regionerna och kommunerna för att undvika att underrättelserna annars blir verkningslösa. Utredningen har identifierat frågan men inte utrett den vidare.

Att skapa förutsättningar för ett bättre informationsutbyte mellan de upphandlande myndigheterna och tillsynsmyndigheten IVO kan bidra till att effektivt motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården. Konkurrensverket bedömer att det kan vara relevant att utreda hur IVO skulle kunna återrapportera information, så att den tillgängliggörs för alla kommuner och regioner. Den föreslagna skyldigheten för kommuner och regioner att underätta IVO kan få större effekt om de i sin tur, som upphandlande myndigheter, får återrapportering. Detta eftersom information från tillsynsverksamhet kan bidra med viktiga underlag för utvärdering, kontroll och uppföljning av utförare vid offentlig upphandling och offentliga kontrakt.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga ekonomen Leida Larkeus.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namn-underskrift.

Marie Östman